

Liškař, Čestmír

Vývojové tendence rumunského středního školství

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. I, Řada pedagogicko-psychologická. 1983, vol. 32, iss. 118, pp. [145]-153

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/112642>

Access Date: 05. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

ČESTMÍR LIŠKAŘ

VÝVOJOVÉ TENDENCE RUMUNSKÉHO STŘEDNÍHO ŠKOLSTVÍ

ROZVOJ RUMUNSKÉHO STŘEDNÍHO ŠKOLSTVÍ

Na dnešním rumunském území existovaly různé formy organizované výuky již před 2000 lety, v pevnostech na pobřeží Černého moře v někdejší Dácii, a to v Histrii, v Tomis a Calatis. První výchovně vzdělávací zařízení ve vlastním slova smyslu byla však zřizována až ve středověku. V prvé polovině devátého století byla založena škola v Cenadu (Arad), v r. 1495 církevní škola v Scheii Braşovului, v r. 1544 sedmihradské gymnázium v Braşově (Braşov), které zřídil humanista J. Honterus, v r. 1562 latinská kolej v Cotnari, v r. 1560 kolej „Vasilian“ v Jaşi, koncem 17. století knížecí akademie v Bukurešti a knížecí akademie v Jaşi. Významný krok v dějinách rumunského školství učinili Gheorghe Lazar ve Starém Rumunsku a Gheorghe Asachi v Moldavsku na počátku 19. století tím, že zavedli rumunštinu jako oficiální vyučovací jazyk do škol. První univerzity byly založeny v Jaşi 1860, v Bukurešti 1864 a v Kluži (Cluj) 1872.¹

Školy vyššího stupně byly přístupné pouze vybraným vrstvám obyvatelstva. Vývoj lidového vzdělání je spjat až s rozvojem národně osvobozeneckých bojů proti turecké nadvládě. Počátky soustavy vzdělání tak spadají do doby, kdy se knížectví Valašsko a Moldavsko sjednotila 1859 pod vedením knížete Alexandra Cuzy. V r. 1864 byl vydán školský zákon, který ustanovil čtyřletou, povinnou a bezplatnou školní docházku, všeobecně vzdělávací osmiletou střední školu, technické, obchodní, průmyslové a zemědělské odborné školy, organizační statut vysokých škol a vzdělání učitelů na středních školách. V r. 1898 byla střední škola rozčleněna do tří větví: větve klasické, větve s moderními jazyky a větve reálné.

Když po první světové válce Rumunsko dosáhlo splnění svého národního úsilí po sjednocení, byl vydán v r. 1924 nový školský zákon, který v podstatě potvrdil systém dřívější. Podle něho se počáteční škola členila na nižší a vyšší třídy. Čtyřleté elementární vyučování bylo určeno pro ty

¹ Srov. Der Unterricht in der Sozialistischen Republik Rumänien, Ministerium für Erziehung und Unterricht, Bukarest 1973, s. 7.

žáky, kteří pokračovali ve studiu na školách středních. Ostatní žáci měli možnost navštěvovat další tři ročníky elementární školy. Délka výuky na střední škole trvala — podle typu školy — 6 až 8 let. Středoškolské vzdělání poskytovala všeobecně vzdělávací lycea s reálnou nebo humanitní větví, obchodní lycea, průmyslová lycea, pedagogické školy, učitelské ústavy atd.

Tehdejší hospodářské i politické podmínky přes všechna opatření obsažená v různých školských zákonech však nezaručily, aby většina dětí využila možností školního vzdělání, takže velké lidské rezervy zůstaly pro blaho rumunského lidu nevyužity. V důsledku prohlubujícího se marasmu v hospodářském životě a postupující fašizace státního zřízení se Rumunsko před 2. světovou válkou ocitlo co do všeobecného rozvoje vzdělání na jednom z posledních míst v Evropě. Zvláště zaostalý byl venkov, kde analfabetismus byl masovým zjevem. Na středních školách se učilo pouze 6 % dětí z venkova, ačkoliv venkovské obyvatelstvo tvořilo tehdy $\frac{3}{4}$ počtu obyvatelstva země.

Po ozbrojeném národním antifašistickém povstání z 23. srpna 1944 a po skončení války stálo Rumunsko před řešením mnoha problémů. Bylo nutno vypracovat program k odstranění analfabetismu, uskutečnit ze všeobecnění povinné školní docházky, zajistit přístup k střednímu a vysokoškolskému vzdělání.

Prosazení úplné demokratizace v rumunském školství nebylo v prvních poválečných letech snadné. Po vítězství buržoazně demokratické revoluce se stále ještě sváděl boj mezi silami sjednocenými v demokratickém bloku a silami reprezentovanými králem a tzv. historickými stranami, které brzdily proces jakýchkoliv reforem. Toto období trvalo až do konce r. 1947, kdy po abdikaci krále Michala v prosinci 1947 parlament přijal zákon o vyhlášení Rumunské lidové republiky, který současně umožnil provedení nezbytných reforem i v oblasti školství.

Dne 30. července 1948 schválilo prezidium Velkého národního shromáždění zákon o školské reformě. Všechny školy přešly do rukou státu. Byla uzákoněna jednotná školská soustava, soukromé a církevní školy byly zrušeny. Vzdělání se stalo přístupným pro všechny děti a mládež z měst i z venkova bez ohledu na pohlaví, náboženství a národnost. Vyučování na všech stupních bylo zcela bezplatné. Systémem státních stipendií bylo umožněno studium na všech stupních škol pro všechny děti, jejichž rodiče byli v méně výhodném sociálním postavení. Pro děti a mládež, které patří k národnostním menšinám, byly zřízeny školy, na nichž probíhá výuka v jejich mateřském jazyce. Učitelské kádry pro tyto školy se vzdělávají na středních a vysokých pedagogických školách z řad národnostních menšin.

Struktura rumunského školství se velmi přiblížila struktuře školství jiných evropských socialistických zemí.

Vytvořila se tato školská soustava:

1. předškolní výchova, nepovinná pro děti do 3 let v jeslích (creșe), pro děti od 3 do 7 let v mateřských školách (grădinițe de copii);
2. dvoustupňové základní školy (școală de baza):
  - nižší stupeň s třídami 1—4 (pro děti od 7 do 11 let)
  - vyšší stupeň s třídami 5—7 (pro děti od 11 do 14 let);

3. střední školy s třídami 7—11;

4. vysoké školy.

V r. 1954 byla v Rumunsku zkrácena doba výuky na středních školách, navazujících na základní všeobecně vzdělávací školu, ze 4 let na 3 roky, takže úplná střední všeobecně vzdělávací škola (școală medie de cultură generală) byla redukována na 10 let. Důvodem k tomuto opatření byla snaha zevšeobecnit v krátké budoucnosti pro veškerou mládež povinnou 10letou školní docházku. Ukázalo se však, že přijatá opatření byla pro Rumunsko v dané etapě neadekvátní. Bylo zřejmé, že reálnějším opatřením by bylo zevšeobecnit v první řadě školní docházku do 7leté základní školy, kterou ještě v r. 1954 ukončilo pouze 50% školní populace. V letech 1954—1956 přes usilovnou snahu všech odpovědných činitelů vzrostlo procento absolventů 4. třídy počáteční školy, kteří postoupili do vyšších tříd 5 až 7, jen na 62%. Přitom výhledy na zevšeobecnění úplné deseti-leté všeobecně vzdělávací školy byly stále nepatrné.²

Uvedené nedostatky se v následujících letech postupně odstraňovaly. V r. 1956 byla celková délka všeobecného vzdělání prodloužena z desíti na jedenáct let. Hospodářský i kulturní rozvoj Rumunska měl vliv i na rozvoj školského systému. Ve školním roce 1959/60 přešlo již 88,2% absolventů 4. třídy počáteční školy do třídy 5.³ V důsledku toho bylo možno přistoupit k realizaci povinné sedmileté školní docházky i k organizaci odborného vzdělání, které by navazovalo výhradně na sedmiletou základní školu.

30. 9. 1961 uzákonila vláda prodloužení povinné školní docházky ze sedmi na osm let. Tím byla současně prodloužena délka úplného všeobecného vzdělání z jedenácti na dvanáct let. Na střední všeobecně vzdělávací škole (lyceu) byly zavedeny dvě větve — přírodovědná a humanitní.

Velká péče se začala opět věnovat odbornému školství. Od r. 1966/67 vznikala znovu odborná lycea, dřívějšími ustanoveními v rámci původního školského zákona zrušená. Tato lycea se stala hlavními nositeli vzdělání odborných kádrů na středoškolské úrovni. Mládeži poskytovala možnost osvojit si paralelně se všeobecným vzděláním teoretické a praktické znalosti v určitém oboru, aby mohla po ukončení studia nastoupit do výroby nebo pokračovat ve studiu na vysoké škole.

Příprava kvalifikovaných dělníků se realizovala v 2—3letých učňovských školách (școală profesionale de ucenici) a v odborných školách (școală tehnică). Absolventi učňovských nebo odborných škol mohli po tříleté až pětileté praxi navštěvovat odborné mistrovské školy (școală tehnică de maiștri).

Střední všeobecné vzdělání a odbornou pedagogickou přípravu učitelkám mateřských škol poskytovaly pedagogické školy (școală pedagogică de învățători) s šestiletým studiem. Šestileté pedagogické školy pro učitele základních škol a dvouleté pedagogické instituty se začaly postupně rušit. V r. 1959/60 byly zřízeny pedagogické instituty na úrovni vysokých škol s tříletým studiem, které přijímají absolventy střední školy a vzdělávají učitele pro všechny ročníky základní školy.

² Srov. Tadeusz J. Wiloch, *Ustrój szkolny*, Warszawa, s. 140.

³ Tamtéž, s. 140.

Vedle všeobecně vzdělávacích a odborných škol byla zřízena v Rumunsku síť osmiletých základních a čtyřletých středních uměleckých škol (hudebních, výtvarných a choreografických), poskytujících všeobecné a odborné umělecké vzdělání. Pro mládež s mimořádnými vlohami pro tělesnou výchovu a sport byly zřízeny v několika městech čtyřleté střední školy tělovýchovné a sportovní.

Neustálé zlepšování podmínek pro studující mládež vedlo rok od roku k stoupání vzdělání žáků i k velkému vzrůstu počtu žáků na středních školách, který se jen v letech 1960—65, tedy v průběhu pouhých 5 let, zdvojnásobil.⁴ Kvantitativní i kvalitativní růst rumunského školství tím otevřel cestu k nové školské reformě, která by uzákonila zevšeobecnění vzdělání na středoškolské úrovni.

Školský zákon z r. 1968 a organizační struktura všeobecně vzdělávacího školství v přechodním období 1969/70—1973/74.

13. května 1968 schválilo Velké národní shromáždění (Marea Adunare Națională) zákon (lege privind învățămîntul), který se stal právní základnou pro provedení nové školské reformy.

Jedním ze základních úkolů školského zákona z r. 1968 bylo prodloužení povinné školní docházky na deset let a snížení věku dětí při vstupu do školy na šest let, reorganizace odborné a technické přípravy a technického vzdělání mistrů, rozvoj a modernizace všeobecného a odborného vzdělání na středních školách a koordinace rozšiřování obsahu i sítě vysokoškolských vzdělávacích zařízení s požadavky plánovaného rozvoje ekonomiky, vědeckého výzkumu, rozšiřování lékařské péče a kulturních institucí.

Podle nového zákona měl školský systém RSR tuto strukturu:

- předškolní výchova: od 3 do 6 let;
- povinné všeobecné vzdělání: od 6 do 16 let;
- středoškolské vzdělání: 4 roky všeobecného a 4 roky odborného vzdělání;
- vysokoškolské vzdělání;
- postgraduální vzdělání.

Přechod k desetileté všeobecně vzdělávací škole se chápal tak, že k 8. ročníku dosavadní základní školy se budou postupně připojovat 9. a 10. ročníky jako nástavba pro mládež, která po skončení 8. ročníku nepostoupí do všeobecně vzdělávacích či odborných lyceí, ani nevstoupí do učňovského poměru. Současně se zkoušely různé varianty učebního plánu desetileté všeobecně vzdělávací školy.

V přechodné etapě, kterou můžeme vymezit zhruba do období let 1968 až 1973, procházely tedy všechny děti 1.—8. ročníkem základní školy. Absolventi 8. ročníku pak postupovali dále několika paralelními cestami vzdělání; pokračovali ve studiu buď v nově zřízených 9. a 10. ročnicích všeobecně vzdělávací školy, nebo v dosavadních školách navazujících na osmiletku, tj. na všeobecně vzdělávacích, popř. odborných lyceích, nebo se jako učňové připravovali na své povolání přímo na pracovištích.

Tak vznikla chtě nechtě dočasně dvoukolejnost ve všeobecném vzdělávání mládeže v posledních dvou letech povinné školní docházky: buď 9. a 10. ročník základní školy, nebo 1.—2. ročník všeobecně vzdělávacího

⁴ Tamtéž, s. 142.

lycea. Učební plány, osnovy a učebnice na těchto dvou typech škol byly rozdílné, neboť bylo rozdílné i jejich společenské poslání. Pokud jde o absolventy desetileté všeobecné vzdělávací školy, počítalo se s tím, že většina z nich bude začleněna do přípravy na povolání na školách nebo přímo ve výrobě. Lyceum bylo naproti tomu školou, která připravuje žáky pro vysokoškolské studium nebo na jiné pomaturitní vzdělání. V posledních třídách všeobecně vzdělávacích desetiletých škol bylo zavedeno technické kreslení, elektrotechnika a výrobní praxe v průmyslu a zemědělství, v lyceu však takové předměty neexistovaly. Zatímco v desetiletce se při vyučování matematiky, fyziky, chemie a biologie kladl důraz na aplikační charakter těchto disciplín, v lyceích se dbalo na osvojení jejich teoretické stránky. V 9. a 10. ročníku desetiletky se nevyučovalo některým učebním předmětům 1. stupně lyceí — druhému cizímu jazyku, latinskému jazyku, dějepisu, zeměpisu. Desetileté všeobecně vzdělávací školy byly ve srovnání s 1. stupněm lycea v nevýhodě i pokud jde o stránku materiálního vybavení. Část desetiletých škol byla umístěna v budovách, které stěží vyhovovaly bývalým 7—8letým školám. Různá byla i úroveň učitelských kádrů, pokud jde o dosaženou kvalifikaci i styl didakticko-výchovné práce.

Jestliže se z 8., 9., a 10. ročníku umožňoval přechod nejen na odborné a učňovské školy, ale i na lycea v rámci kvót určených pro tyto školy, byl přestup z desetileté školy do lycea možný jen po diferencních zkouškách.

Při budování desetileté všeobecně vzdělávací školy se v důsledku odlišné struktury 9. a 10. ročníku desetiletky a 1. a 2. ročníku lycea ukázaly zhruba tyto další nedostatky:

- do 9. a 10. tříd přecházeli většinou slabší žáci;
- žáci 9. a 10. tříd odcházeli v průběhu školní docházky do praxe a na učňovské školy, často pod tlakem sociálních potřeb; tím vznikla situace, že se během školního roku třídy zmenšovaly a často je bylo nutno i rušit;
- absolvování 9. a 10. třídy desetileté školy nedávalo žákům jasný cíl jejich dalšího kvalifikačního uplatnění.

Zamyšlení nad úrovní dosavadního pojetí všeobecného vzdělání si vynutil nejen problematický postup při budování desetileté základní školy. Bylo nutno přehodnotit i dosavadní strukturu všeobecně vzdělávacího lycea. Pozornost se soustředila na pojetí humanitní větve lycea, která se v dosavadní podobě netěšila popularitě ani ve společnosti, ani u samých žáků. Logickým důsledkem toho, že se na tuto větev hlásil malý počet uchazečů, bylo, že se na ni přijímali prakticky všichni přihlášení žáci, a navíc k tomu takoví, kteří pro nedostatek místa nebyli přijati do větve reálné. Kromě toho se mohli do humanitní větve dostat celkem bez potíží ti absolventi 10leté školy, kteří chtěli využít možností daných zákonem a přejít z této školy do lycea. S tímto stavem nemohli být samozřejmě spokojeni činitelé odpovídající za vysokou úroveň všeobecného vzdělání, tak představitelé vysokých škol, požadující důkladnou a všestrannou přípravu kandidátů pro všechny studijní směry.

Dne 18. a 19. června 1973 ÚV KSR⁵ — na základě expertízy provedené odbornými komisemi — provedl analýzu budování desetileté základní školy a zhodnotil získané zkušenosti.

Plenární zasedání ÚV KSR zdůraznilo, že zevšeobecnění povinného 10letého studia je třeba chápat tak, aby sloužilo celé generaci při osvojování kulturních a vědeckých poznatků již v prvních dvou letech lyceijního studia. Ve smyslu závěrů zasedání ÚV KSR se tak začal realizovat systém jednotného povinného školského systému, trvajících 10 let pro veškerou mládež do 16. let. Od r. 1974/75 musí všichni absolventi 8. třídy navštěvovat první stupeň lycea. 9. a 10. třídy všeobecně vzdělávací desetileté školy se zrušily. Odborné a učňovské školy přestaly přijímat žáky bez ucelené 10leté školní docházky. Tím se zajišťuje jednotnost všeobecného vzdělání a otevřený jeho charakter v tom smyslu, aby absolventi jednoho školního stupně mohli pokračovat na stupních dalších. Současně musí každý stupeň zajistit všem mladým lidem takovou technickou a praktickou přípravu, která by jim umožnila zapojit se bezprostředně do práce, výroby, veřejného života.

SOUČASNÁ STRUKTURA ŠKOLSTVÍ V RSR

Školství RSR má v současné době tuto strukturu:

1. Předškolní výchova pro děti ve věku 3—6 let.
2. 1. cyklus: 1.—4. ročník (počáteční cyklus)
2. cyklus: 5.—8. ročník (gymnaziální cyklus)
3. cyklus: 1. a 2. ročník lycea (1. stupeň lycea)
1. a 2. cyklus odpovídá bývalé osmileté základní škole; k němu přistupuje studium na 1. stupni lycea, povinné pro všechny žáky.

Do 1. stupně lycea tedy přechází prakticky celá populace mládeže, která absolvovala osm let jednotné základní školní docházky. Jen malé procento těch, kteří z nejrůznějších důvodů neukončili 8 prvních let vzdělávání do 16 let svého věku (tedy do věku ukončení povinné školní docházky), nepokračuje ve studiu na 1. stupni lycea. Ti odcházejí pracovat a doplňují si své vzdělání na příslušnou úroveň pomocí různých večerních vzdělávacích kursů v délce 3—12 měsíců (podle organizace výuky). Jde zpravidla o jedince, kteří několikrát opakovali některý ročník základní školy.

Po ukončení povinné školní docházky, tzn. po ukončení 1. stupně lycea, dostávají absolventi vysvědčení, které je opravňuje:

1. pokračovat ve studiu na 2. stupni lycea a získat tak úplné střední vzdělání a odbornou dělnickou kvalifikaci širokého odborného profilu;
2. postoupit na odborné učiliště, kde získají během roční až jeden a půlroční výuky odbornou dělnickou kvalifikaci v oboru širokého odborného profilu;
3. zapojit se do pracovního procesu jako praktikant na dobu 6—12 měsíců, potom složit odbornou zkoušku a získat tak nejnižší kvalifikaci odborného dělníka.

⁵ Nicolae Ceaucescu, Cuvîntarea cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului. Știința, 20 iunie 1973. Hotărîrea Plenarei C. C. al P. C. R. cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în R. S. Romania. Știința, 8 iulie 1973.

LYCEA

Jak vyplývá z předchozího výkladu, je třeba chápat současnou strukturu lyceí v RSR tak, že 1. stupeň, tj. 1. a 2. třída, je součástí všeobecné školní povinné desetileté školy, zatímco 2. stupeň, tj. 3. a 4. třída, má již selektivní funkci. Jestliže tedy žáci, kteří absolvovali 1. a 2. cyklus všeobecné vzdělávací školy, přecházejí do 1. stupně lycea bez zkoušek, je 2. stupeň vyhrazen pouze těm žákům, kteří obstáli v přijímacím řízení (konkursu). Lyceum plní dva úkoly: na jedné straně je to úkol prope-deutický pro ty žáky, kteří budou navštěvovat později vysokou školu, na druhé straně pak má zajistit mládeži, která nebude pokračovat v dalším vzdělávání, přechod k aktivnímu životu.

Až do úprav vzešlých z usnesení nejvyšších státních a stranických orgánů o středním článku školské soustavy z r. 1977 se v rumunském školství rozlišovaly tradičně dva hlavní typy lyceí: všeobecně vzdělávací lycea a odborná lycea.

Všeobecně vzdělávací lycea — pokud fungují v dosavadním pojetí — se člení na dvě větve: reálnou, kde převládají exaktní vědy, nebo humanitní. V reálné větvi se klade důraz na vyučování matematiky, fyziky, chemie a biologie. Ve větvi humanitní se poskytuje žákům možnost důkladného studia rumunského jazyka a literatury, moderních i klasických jazyků. Obě větve mají též řadu společných předmětů, jako rumunštinu, moderní jazyky, dějepis, zeměpis, politickou ekonomii, vědecký socialismus, filozofii, psychologii a logiku, některé úseky matematiky, fyziky, chemie, biologie.

Školy 3. cyklu, pro které se užívá dosud vžitého názvu odborná lycea, člení se na lycea průmyslová, zemědělská, ekonomická, pedagogická, zdravotní a umělecká. Jednotlivé typy lyceí se dále diferencují podle speciálního zaměření — profilu.

Učební plán průmyslových, ekonomických, zemědělských a lesnických a zdravotnických lyceí se člení do těchto skupin předmětů:

A. Humanitní vzdělání:

Jeho součástí jsou přinejmenším tyto předměty: rumunština, cizí jazyky, politická ekonomie, vědecký socialismus a dějiny Rumunska.

B. Reálné vzdělání:

Jeho součástí jsou přinejmenším tyto předměty: matematika, fyzika, chemie.

C. Jiné činnosti: tělesná výchova.

D. Odborné vzdělání (teoretická část profesionální přípravy).

E. Praktické použití předmětů určených k profesionální přípravě.

F. Praktický výcvik ve škole (jako součást vzdělání připravujícího k praktickému výkonu povolání).

G. Praktický výcvik ve výrobě (jako součást vzdělání připravujícího k praktickému výkonu povolání).

H. Fakultativní činnosti:

Diferenciace se realizuje — podle zaměření lycea — ve skupinách D, E, F a G. Praktický výcvik k povolání se může buď střídat s theoretic-

kým vyučováním nebo může být soustředěn na určité období školního roku.⁶

V r. 1977 byla koncepce i struktura 2. stupně lycea poněkud změněna.⁷ Výuka jednotlivým předmětům má být strukturována tak, aby blok všeobecně vzdělávacích předmětů zajišťoval na všech druzích a profilech lyceí široký kulturní rozhled a mnohostranné možnosti pro další zaměření vzdělávání. Dělicí čára mezi všeobecně vzdělávacími lycei a lycei odbornými se tou měrou, jak se nejnovější usnesení uvádějí v život, postupně stírá. V současném rumunském školském systému se tak de facto přestává hovořit o všeobecně vzdělávací střední škole v našem pojetí, i když se jí jeho matematicko-fyzikální, přírodovědný a filologicko-historický typ, který funkčně i terminologicky má nahradit všeobecně vzdělávací lyceum, přibližuje.

ODBOBNÁ UČILIŠTĚ

Odborná učiliště jsou určena k získání základní dělnické kvalifikace. Poněvadž odborná učiliště v RSR jsou většinou součástí komplexů vytvářených spolu s odbornými lycei pod jedním vedením (ředitelstvím), je výuka v učilištích organizována podobně jako v lyceích. To znamená, že má středoškolský charakter: realizuje se ve vyučovacích hodinách, v praktických a laboratorních cvičeních ve školních dílnách a laboratořích, při odborné provozní praxi v závodech a na pozemcích výhradně socialistického sektoru národního hospodářství.

Výuka na odborném učilišti je zakončena — podobně jako na lyceích — závěrečnou zkouškou, která má část teoretickou a praktickou. V teoretické části zkoušky se prověřují znalosti ze speciální technologie.

Jak již bylo řečeno, v RSR se prosazuje stále více tendence vytvářet učební komplexy, ve kterých pod jedním vedením pracují jak lyceum, tak i odborné učiliště příslušného odborného profilu, mistrovské školy apod. Od vytváření velkých učebních komplexů se očekává efektivnější využívání odborných zařízení školy (dílen, laboratoří, odborných učeben), neméně pak i zvýšení kvality výuky na odborných učilištích tím, že kvalifikovaní odborní učitelé lyceí se budou podílet na výuce v odborných učilištích. Lyceím i odborným učilištím, tvořícím organizační, správní i právní jednotku, dostává se též plnějšího kádrového a materiálního zabezpečení, ať již ze strany ministerstva školství, resortních ministerstev a ostatních centrálních a místních orgánů státní správy, tak ze strany závodů a provozních zařízení, na kterých žáci konají předepsanou odbornou provozní praxi a praktikantskou stáž.

Rumunský školský systém středního vzdělání představuje v současné době moderní způsob výchovy, vzdělávání a profesionální přípravy mlá-

⁶ Podle Maria Miculescu, Sekundarabschlüsse mit Hochschulreife im rumänischen Bildungswesen, Deutsches Institut für Internationale Pädagogische Forschung, Beltz Verlag, Weinheim, 1976, s. 182, 183.

⁷ Uvádí Hana Hudcová v publikaci Odborné vzdělávání v socialistických zemích, ÚIŠ, Praha 1980, s. 55, 56.

deže, jenž odpovídá požadavkům rozvinuté socialistické společnosti a je v souladu se světovými tendencemi v této oblasti.

ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ РУМЫНСКОГО СРЕДНЕГО ОБРАЗОВАНИЯ

В настоящей статье сделана попытка осветить факты, тенденции и проблемы, связанные с развитием среднего образования в Румынской Социалистической Республике.

В статье находят выражение специфические особенности национальных систем образования социалистических стран, соединенных в Совете Взаимной Экономической Помощи, в контексте их географических и исторических условий.

DIE ENTWICKLUNGSTENDENZEN DER SEKUNDÄRBILDUNG IM RUMÄNISCHEN SCHULWESEN

Die vorgelegte Studie war konzipiert als Beitrag zur Erhellung von Tatsachen, Trends und Problemen, die für die Sekundärstufe des rumänischen Schulwesens kennzeichnend sind.

In der Studie kommen die spezifischen Merkmale der innerhalb der im Rat Gegenseitiger Wirtschaftshilfe zusammengeschlossenen sozialistischen Staaten zu beobachtenden nationalstaatlichen Bildungsstrategien im Kontext ihrer geographischen und historischen Bedingungen zum Ausdruck.

